

Ondernemingsfinanciering

Heterogeniteit in het Nederlandse niet-financiële bedrijfsleven

Jasper de Winter

28 maart 2019

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Disclaimer: de gepresenteerde opvattingen en uitkomsten zijn op persoonlijke titel en niet noodzakelijkerwijs de opvatting van DNB.

Achtergrond

Divisie economisch beleid & onderzoek

- DNB-kenniscentrum beleid/econometrie & onderzoek
- Nadruk op macro-economie & monetair beleid
DELFI, DFROG, EOVI
- Steeds meer aandacht analyses o.b.v. micro-data
DNB: vermogenstitels, hypotheekleningen, bankkredieten (binnenkort)
CBS: inkomensbestanden, arbeidsmarkt, **bedrijven**

Achtergrond

Bedrijven: heterogeniteit en interactie financieel reëel

- Kredietverlening
- Productiviteitsgroei

Onderhanden & afgerond onderzoek

- ✓ Schuldenlast en investeringen (**later meer**)
- ✓ Misallocatie van K en L (**later meer**)
- ✓ Rol jonge/kleine bedrijven in productiviteitsontwikkeling
- ✓ Bedrijfsdynamiek en productiviteitsontwikkeling

Opzet presentatie

- 1. CBS bedrijvendata in vogelvlucht**
- 2. Onderzoek met CBS-bedrijvendata**
- 3. Slot**

NFO en ABR in vogelvlucht

Basis van onze micro-data analyses voor bedrijven (tot nu toe)

NFO: Statistiek financiën niet-financiële ondernemingen

ABR: Algemeen bedrijvenregister

Na koppeling NFO en ABR

Na koppelen

- Panel van bedrijven
- Bedrijfskenmerken
- Balansposten en afgeleiden daarvan

Wetenswaardigheden....

- Fijnmaziger indeling bedrijfstakken: 2-digit naar 5-digit via ABR
- Bedrijfsleeftijd
- Deflatoren

Voorbeeld onderzoek met CBS-bedrijvendata

Beleidsvraag:

Wat is de relatie tussen de financieringsmix en het niveau van de bedrijfsinvesteringen?

Project balanssterkte en investeringen

Studieboek: geen invloed. balanssamenstelling op investeringen
Praktijk: wel invloed. hoge kosten of disciplineren?

Aanpak: fixed effects regressie

- Bruto-investeringsquote
- Balanssamenstelling, Balanssterkte en bedrijfsgrootte

Details

- Alle variabelen geïnteracteed met crisis-dummy
- sectorspecifieke conjunctuurgevoeligheid (bedrijfstak*jaar, bedrijfstak, jaar)

Gepubliceerd als ESB-artikel (de Winter, Volkerink, Eijking, 2018)

Bedrijfsinvesterings en de balans

Balanssamenstelling

financiële hefboom

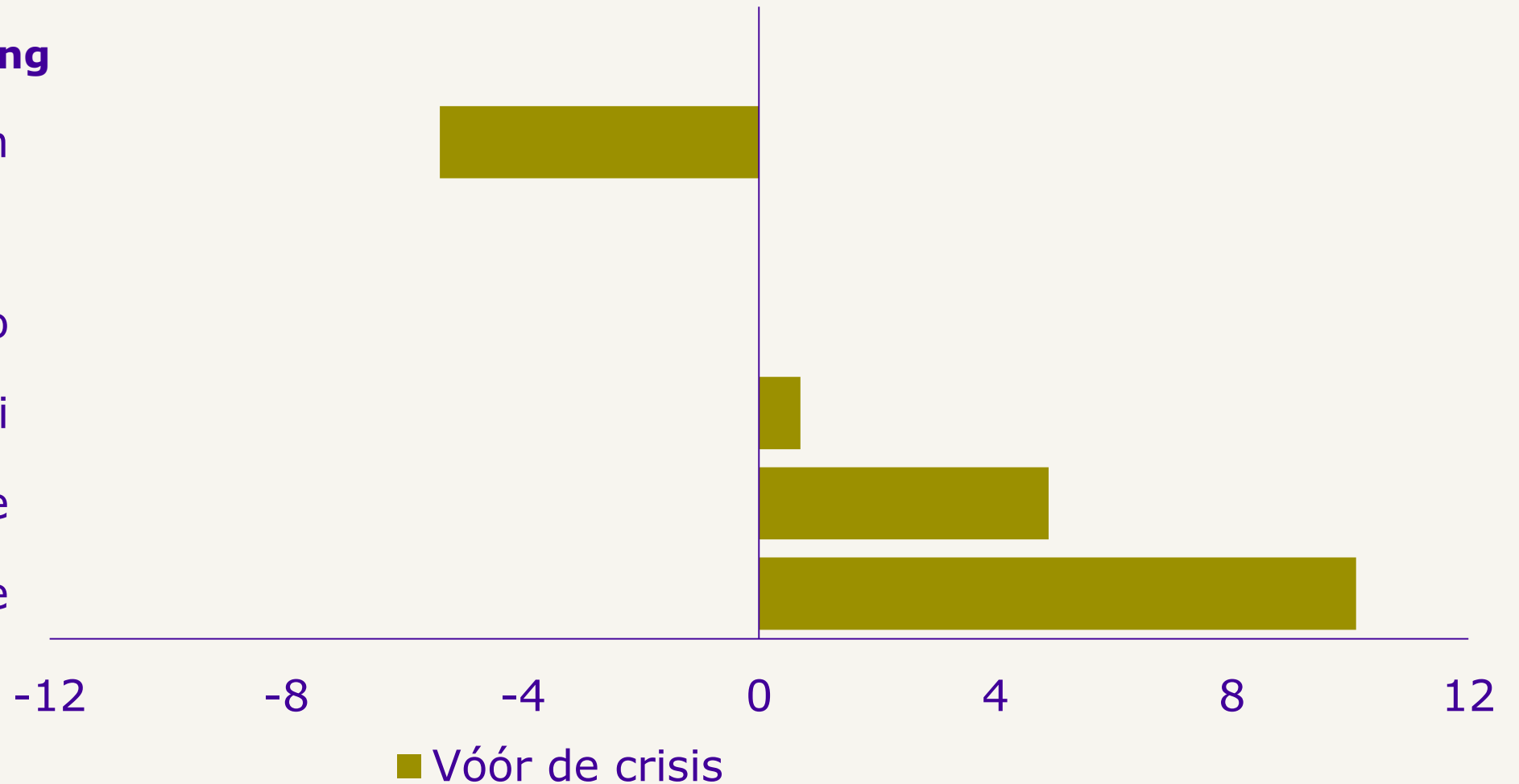
Balanssterkte

schulddienstratio

omzetgroei

winstquote

liquiditeitsquote

Bedrijfsinvesterings en de balans

Balanssamenstelling

financiële hefboom

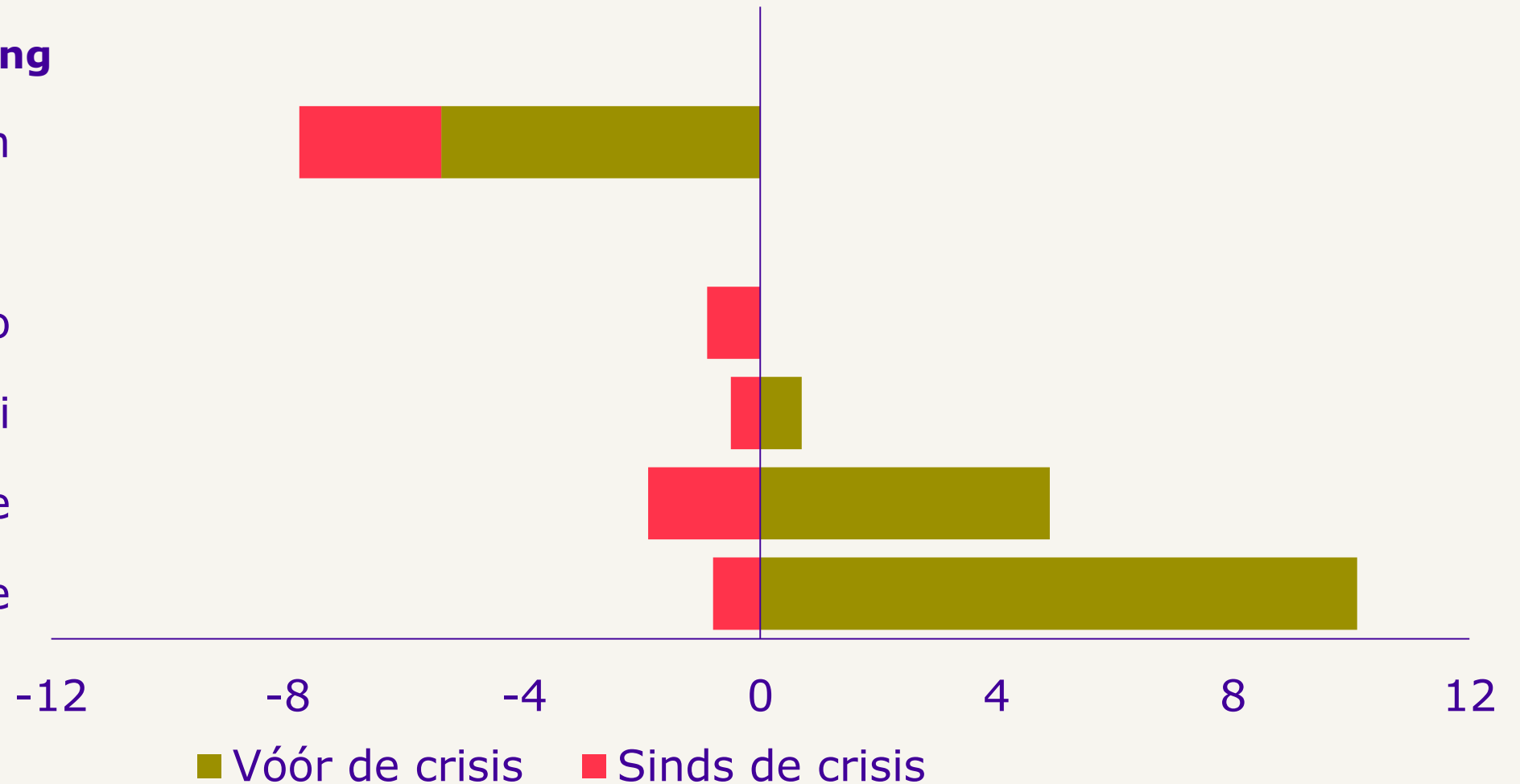
Balanssterkte

schulddienstratio

omzetgroei

winstquote

liquiditeitsquote

Bedrijfsinvesterings en de balans

Balanssamenstelling

financiële hefboom

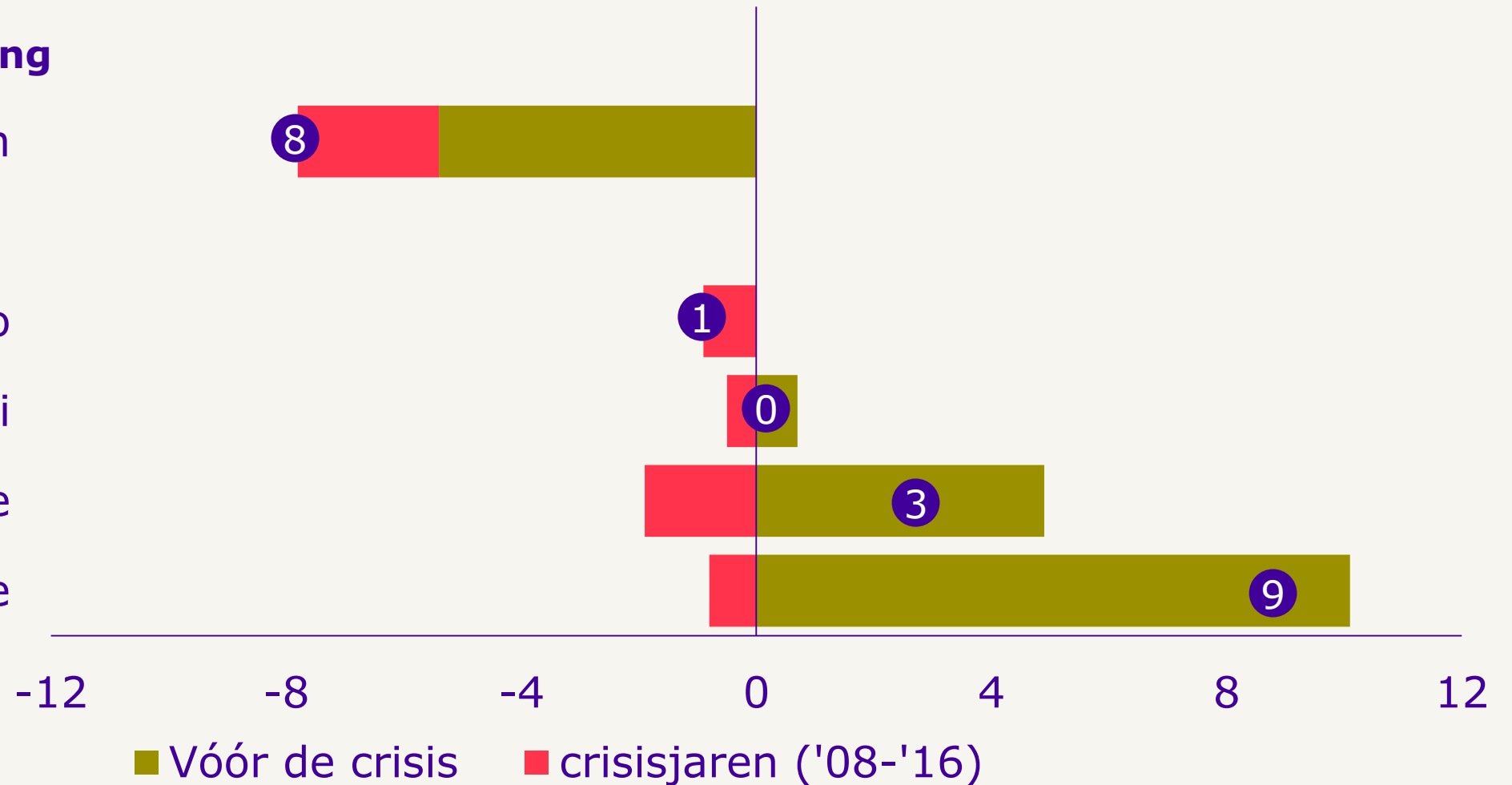
Balanssterkte

schulddienstratio

omzetgroei

winstquote

liquiditeitsquote

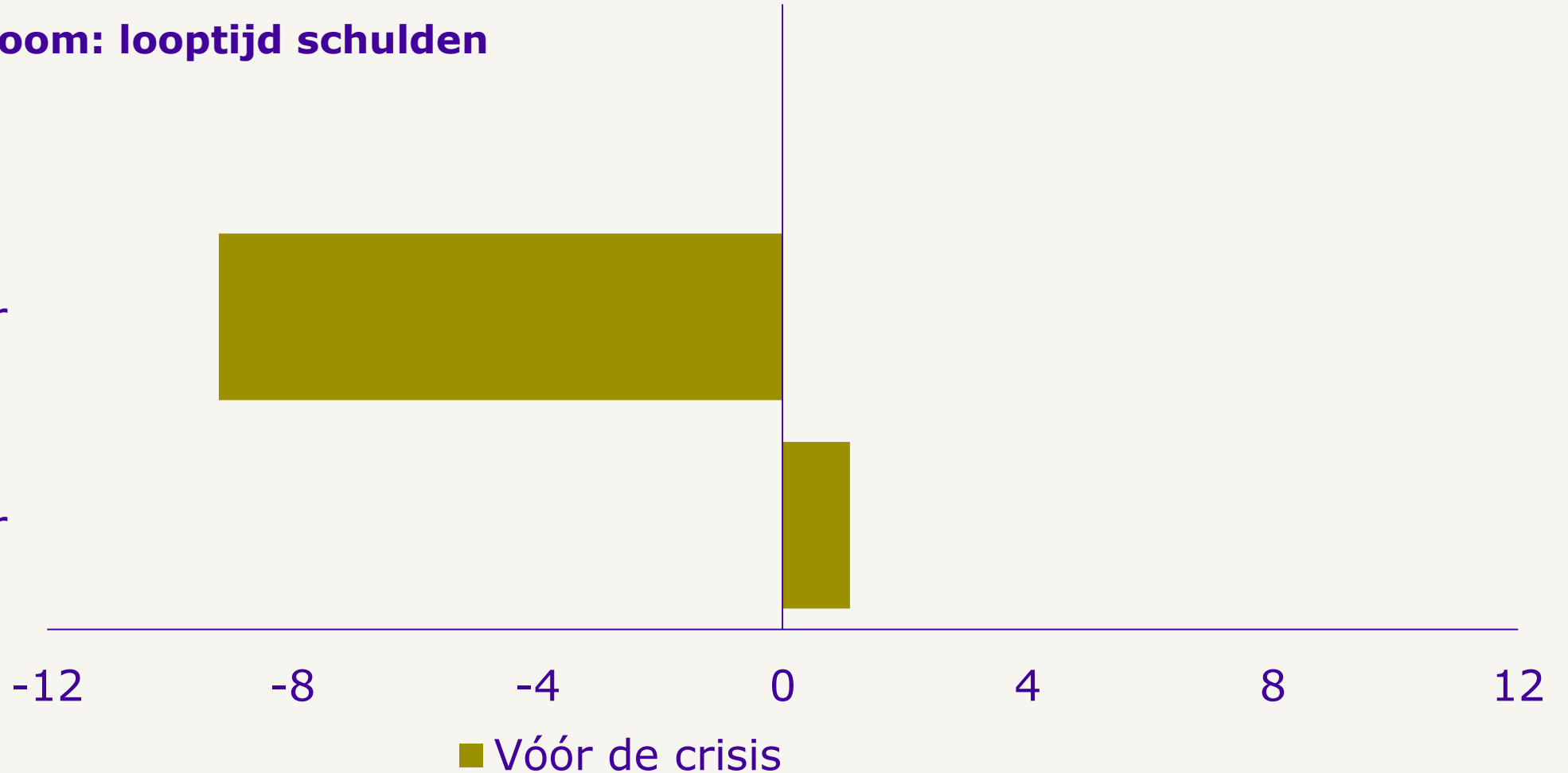

Bedrijfsinvesteringen en financiële hefboom

Financiële hefboom: looptijd schulden

looptijd > 1 jaar

looptijd < 1 jaar

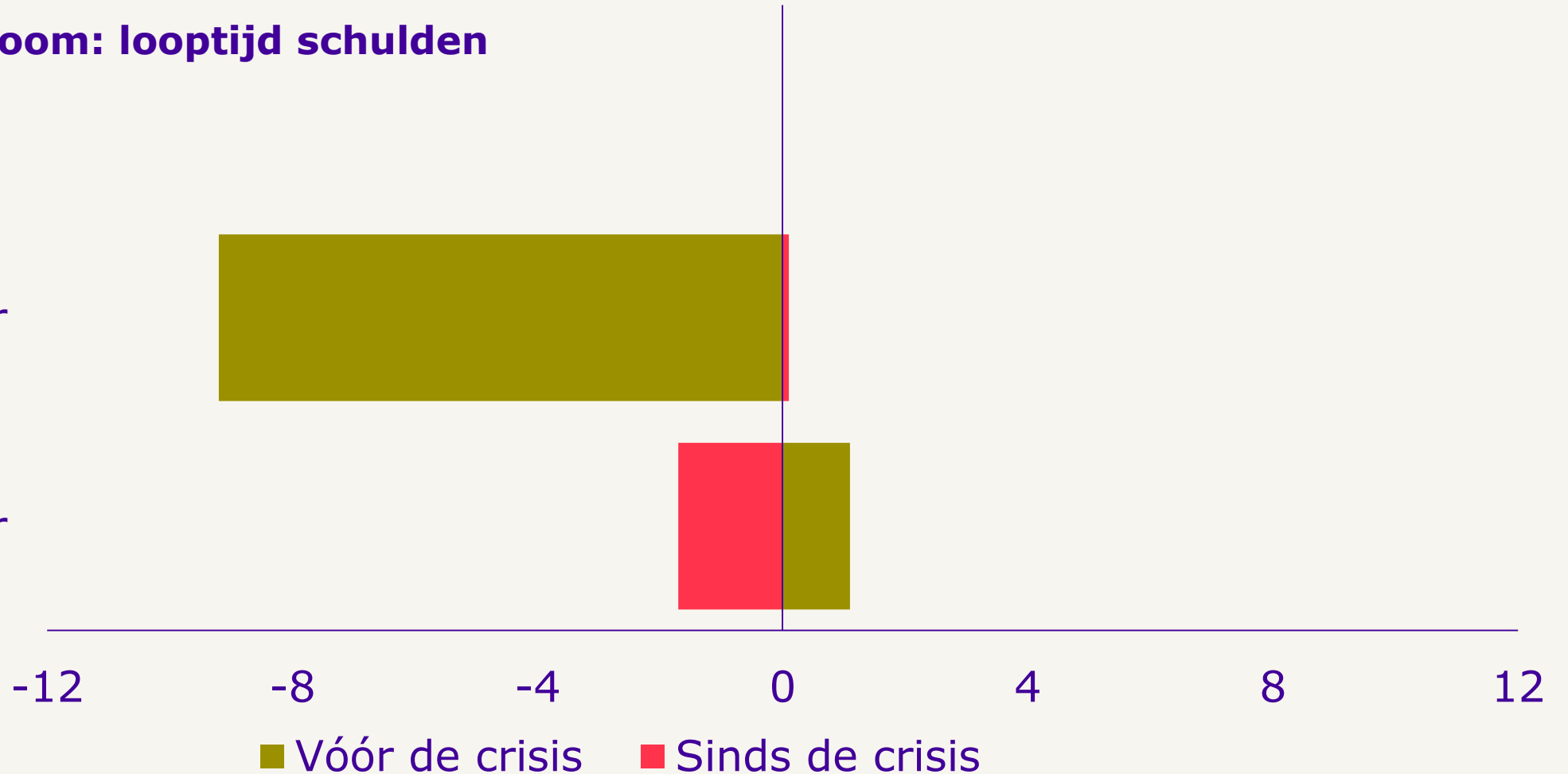

Bedrijfsinvesteringen en financiële hefboom

Financiële hefboom: looptijd schulden

looptijd > 1 jaar

looptijd < 1 jaar

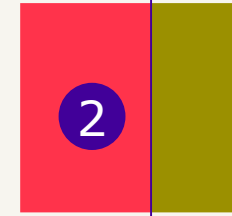
Bedrijfsinvesteringen en financiële hefboom

Financiële hefboom: looptijd schulden

looptijd > 1 jaar

looptijd < 1 jaar

-12   -8   -4   0   4   8   12

■ Vóór de crisis   ■ Sinds de crisis

Bedrijfsinvesteringen en bedrijfsgrootte

Bedrijfsgrootte [effecten t.o.v. grootbedrijf]

midden

klein

micro

-10,0

-8,0

-6,0

-4,0

-2,0

0,0

■ Vóór de crisis

Bedrijfsinvesteringen en bedrijfsgrootte

Bedrijfsgrootte [effecten t.o.v. grootbedrijf]

midden

klein

micro

-10,0

-8,0

-6,0

-4,0

-2,0

0,0

■ Vóór de crisis ■ Sinds crisis

Bedrijfsinvesteringen en bedrijfsgrootte

Bedrijfsgrootte [effecten t.o.v. grootbedrijf]

midden

3

klein

7

micro

8

-10,0

-8,0

-6,0

-4,0

-2,0

0,0

■ Vóór de crisis

■ Sinds de crisis

Voorbeeld onderzoek met CBS-bedrijvendata

Beleidsvraag:

Wat is de relatie tussen de financieringsmix en het niveau van de bedrijfsinvesteringen?

Conclusie:

- Hoge schuldenlast drukt de investeringen
- Negatieve effect is toegenomen sinds de crisis
- Bedrijven terughoudender met financiering uit eigen middelen
- Grote bedrijven lijken minder knelpunten te ervaren sinds de crisis

Project allocatie van kapitaal en arbeid

Theoretisch model

- micro-fundering > macro-uitkomst
- monopolistische concurrentie binnen SBI-5D
- aannames over vraag consumenten
- bij winstmaximalisatie produceert productiefste bedrijf het meest

Introductie verstoring

- “belasting” op productiefactoren kapitaal en arbeid
- Niet langer zo dat productiefste bedrijf meest produceert

Idee: hoe groot zijn verstoringen? Wat is de impact op de NL economie?

Binnenkort gepubliceerd als DNB Working Paper (Bun & de Winter, 2019)

Project allocatie van kapitaal en arbeid

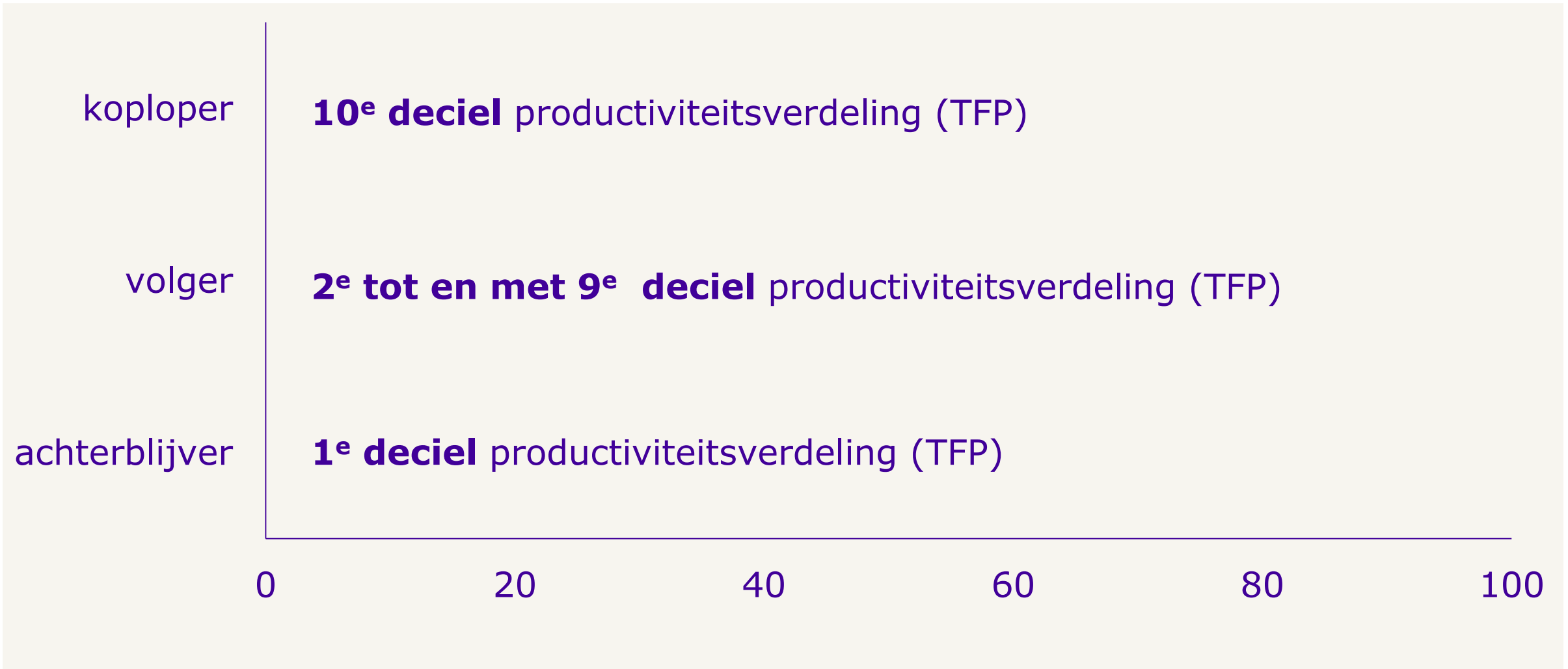
Sneak preview [voorlopige uitkomsten!]

- verstoring op kapitaal stijgt, verstoring op arbeid (veel) minder
- samenhang met bedrijfsomvang
- persistentie verstoringen

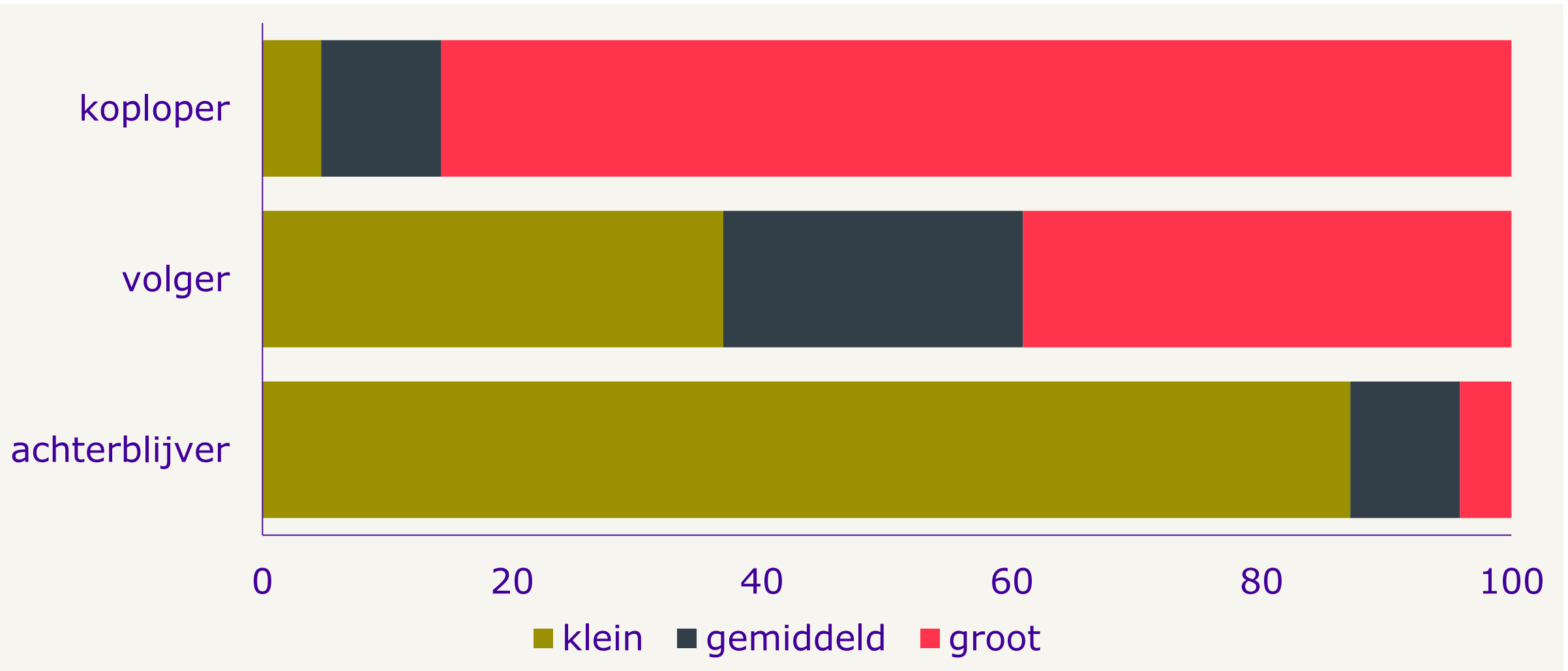
Sneak preview kapitaalverstoring [voorlopige uitkomsten!]

- **zeer grote** kapitaalverstoring
- **grote** kapitaalverstoring
- **gemiddelde** kapitaalverstoring
- **kleine** kapitaalverstoring
- **zeer kleine** kapitaalverstoring

Kapitaalverstorings naar productiviteitsniveau

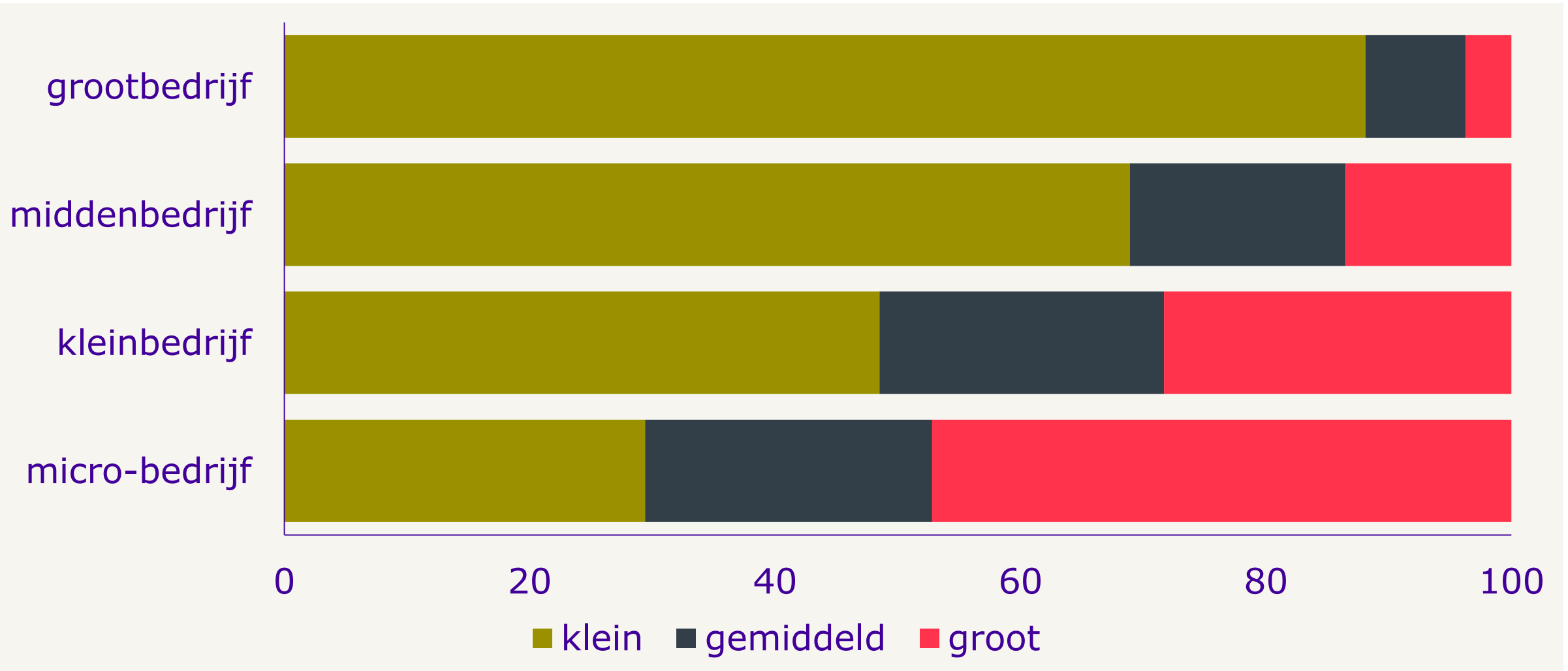

Kapitaalverstorings naar productiviteitsniveau

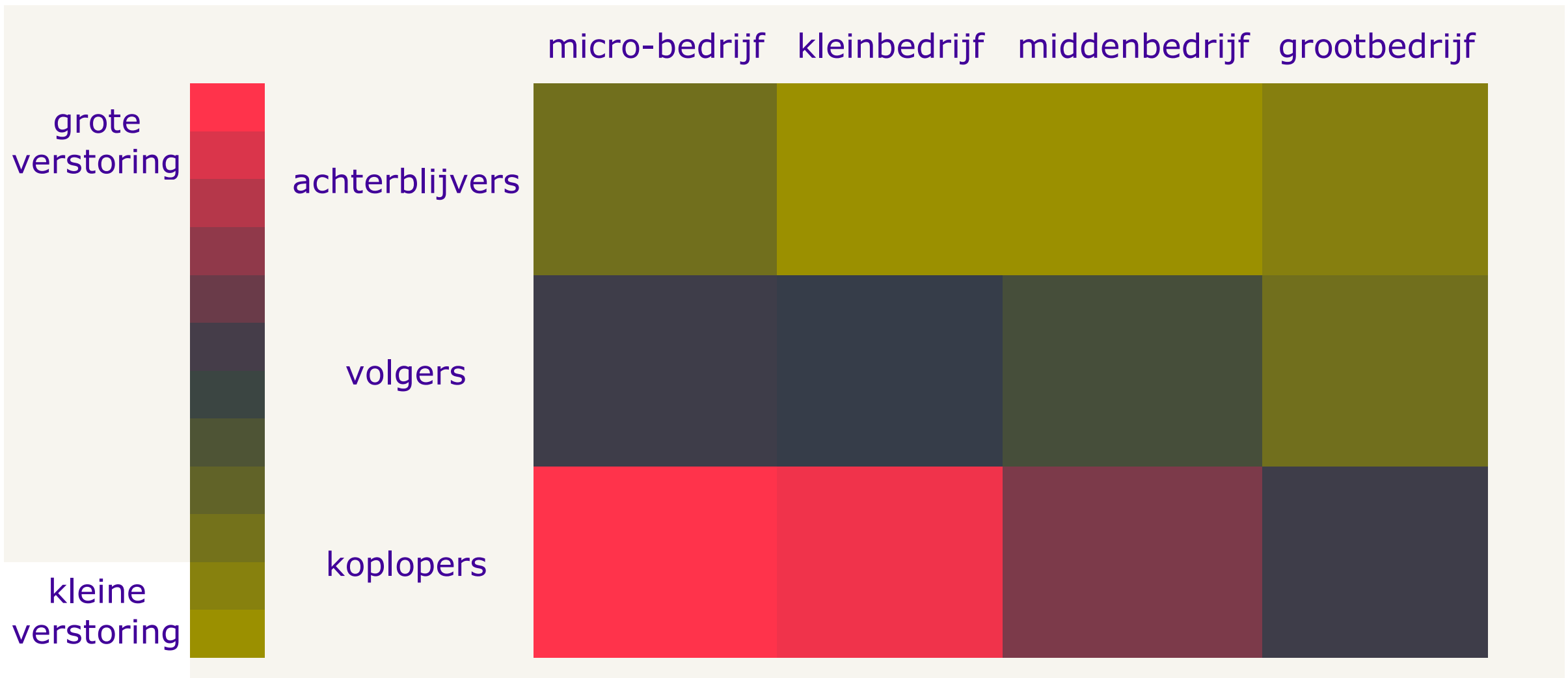

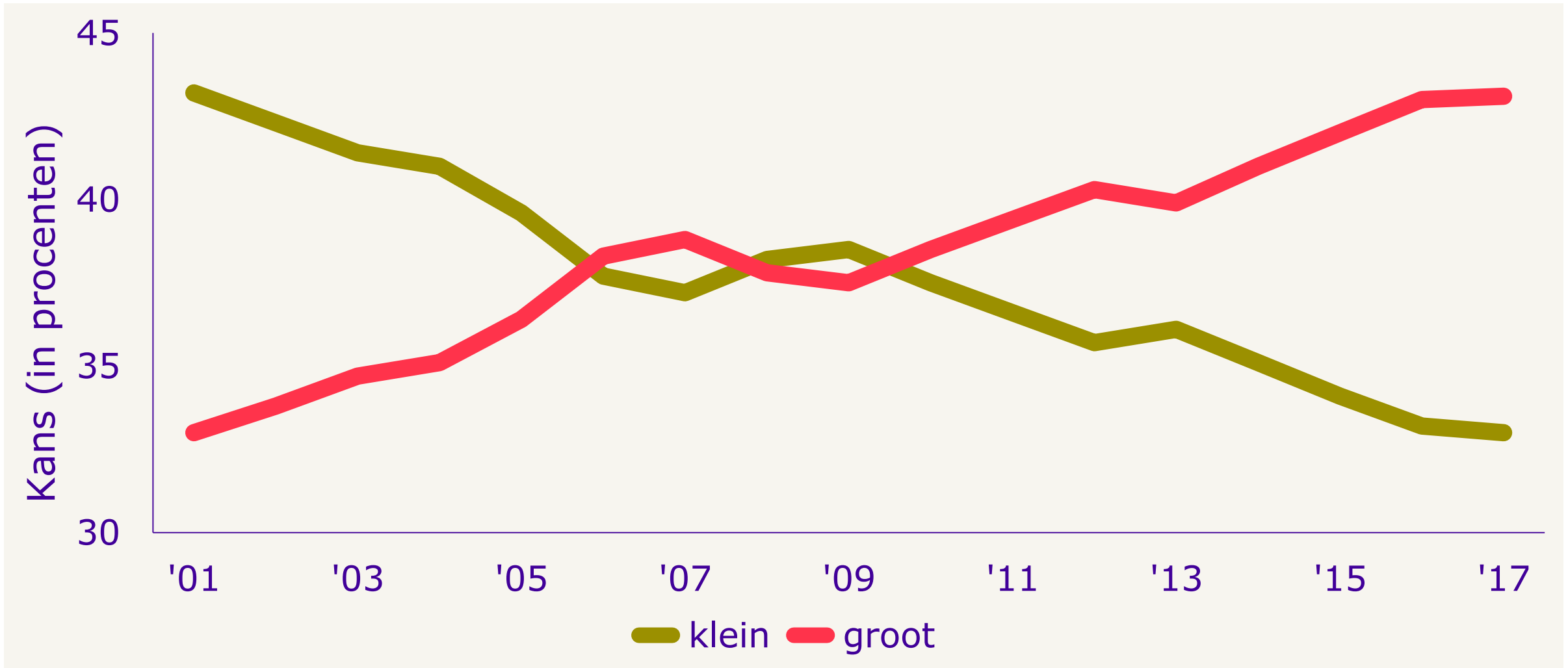
Kapitaalverstoringen naar grootteklasse

Grootteklasse en productiviteitsniveau

Grote/kleine kapitaalverstorings sinds 2001

Voorbeeld onderzoek met CBS-bedrijvendata

Beleidsvraag:

Wordt kapitaal en arbeid op de meest efficiënte manier ingezet in NL?

Voorlopige conclusie:

- Kapitaalverstoringen sinds begin millennium toegenomen
- Kapitaalverstoringen relatief groot bij kleine hoogproductieve bedrijven
- Kapitaalverstoringen lijken persistent

Slot

Een aantal observaties ten aanzien van gebruik micro-data:

- Micro versus Macro
- Verdeling versus Gemiddelde

Verbeterpunten:

- Breuken
- Bedrijfsdynamiek

Dank voor uw aandacht

Vragen/opmerkingen:

J.M.de.Winter@dnb.nl